

stille Krav til os, der medfører, at vi skal udvide Seddeludstedelsen. Men der er alligevel i dette Forhold vist en Imødekommehed, for da man i Valutaraadet var enig om, at Staten burde tilstræbe denne Tilbagebetaling, da var der ogsaa Enighed om, at det burde være en Betingelse, at Nationalbanken skulde forpligte sig til at nedbringe sin Seddeludstedelse med det tilsvarende Beløb. Denne Betingelse findes ikke i Lovforslaget. Det er ganske vist nævnt, at for at Nationalbanken kan nedbringe sit Seddelomløb, skal denne Tilbagebetaling finde Sted, men man har ikke udtrykkelig sagt, at saa og saa stærkt skal Seddelmængden nedbringes. Det har ogsaa sine praktiske Vanskeligheder, det tvivler jeg ikke om. Men jeg nævner det, for dette er ogsaa et Udtryk for baade Hensynsfuldhed og Tillid til Nationalbankens Ledelse.

Hvad jeg her har nævnt, og der kunde i saa Henseende maaske nævnes mere, er alt sammen Udtryk for, at der hverken i Regeringen eller i Rigsdagen findes nogen, der ønsker at stille vidtgaaende Krav til Nationalbanken, men at der tværtimod fra Statens Side er Villighed til at yde den en meget omfattende Støtte, for saa vidt naturligvis Nationalbanken virkelig vil gaa ind paa en Seddeludstedelsespolitik, der muliggør den Stabilisering, som alle ønsker. Jeg ved vel, at den Opfattelse er gjort gældende, at Nationalbanken ikke bør sætte sine Midler ind paa at holde den meget beskedne Stabilisering, der her er Tale om, fordi der kan indtræffe visse Omstændigheder, som ingen er Herre over eller kan forudse, der kan f. Eks. indtræffe daarlig Høst, der kan indtræffe en Standsning af vor Kreatur-eksport, der kan indtræffe Arbejdsstandsninger i Industrier, og der kan komme store Underskud paa vor Betalingsbalance o. lign. Men jeg vil gerne heroverfor bemærke, at hvis den Opfattelse er den rigtige, og hvis den skal være ledende for os i Fremtiden, at vi har en Nationalbank her i Landet, for at den ved Hjælp af Seddelpressen skal udfylde de Huller, der kan opstaa i vort økonomiske Liv ved Misvækst, Arbejdsstandsninger eller andre lignende Ulykker, saa maa vi hellere opgive al Tale om en stabiliseret Valuta, og saa vil jeg i hvert Tilfælde fraaade, at Rigsdagen vedtager et Forslag som det foreliggende. Men en saadan Opfattelse af Nationalbankens Opgaver og Virksomhed er ogsaa af meget ny Dato. I de første 90 Aar af Nationalbankens Levetid var en Laane- og Seddeludstedelsespolitik, der afpassedes efter det til enhver Tid foreliggende Kreditbehov, udelukket

alene af den Grund, at Oktrojen krævede fuld Gulddækning for enhver Forøgelse af Seddeludstedelsen, og selv efter at man ved Oktrojen af 1907 var gaaet over til Brøkdækningssystemet, vilde en Seddeludstedelse udover, hvad der til enhver Tid var forenelig med Opretholdelsen af Papirkronens Parikurs, være udelukket paa Grund af Nationalbankens ubetingede og absolute Forpligtelse til at indløse Sedlerne med Guld. Der er først ved Moratoriet af 1914, der fritager Nationalbanken for Guldindløsningspligten, skabt Mulighed for en Kreditgivning ved Seddelpressens Hjælp paa Kronekursens Bekostning, selv om denne Mulighed laa helt udenfor Moratoriets Hensigt, og under det nu 10-aarige Moratorium har Forholdene forandret sig saaledes, at mange, alt for mange, ser hen til Nationalbanken som den store Kreditkilde, hvor man har den Forpligtelse at skulle anvende Seddelpressen som Regulator i Forholdet eller, om man vil, Misforholdet mellem Kapitalopsparing og Kreditbehov. Saaledes var det ikke tidligere, og saaledes kunde det ifølge vor hele Pengeforfatning ikke være, og saaledes kan det heller ikke vedblive at være, hvis det Forslag, her foreligger, skal kunne tilvejebringe en virkelig Stabilisering af Kronekursen.

For Moratorietilstanden, der jo i Aar kan fejre sit 10 Aars Jubilæum, maatte de Erhvervsvirksomheder, der trængte til Kredit, søge at opnaa denne hos dem, der forvaltede Landets egen opsparede Kapital, og hvis denne ikke forslø, maatte de søge at opnaa Kredit i Udlandet. Nu derimod vender alt for mange Laansøgere deres Øjne mod Nationalbanken, og man har søgt at hævde den Opfattelse, at Nationalbankens Opgave er at tilfredsstille de Kreditkrav, der stilles til den, naar de da er rimelige og fornuftige, selv om det gaar ud over det, der er Nationalbankens eneste betrodte Opgave, nemlig at befæste et ordnet Pengevæsen her i Landet. Jeg kan ikke tænke mig, at Nationalbankens Ledelse vil gøre denne Opfattelse til sin, og jeg ser ikke, hvorledes Nationalbanken, der fuldstændig selvstændigt og uafhængigt forestaar og bestemmer Seddeludstedelsen, skulde kunne undslaa sig for at sætte sine Midler ind paa Opretholdelsen af en saa beskedne Stabilisering af vor Krone som den, der her er bragt i Forslag.

Hvis den Stabilisering skal opnaas, som det er hele Befolkningens og hele Rigsdagens Ønske, at vi nu naar frem til — nu da vi ser rundt omkring os, at Lande, der i økonomisk Henseende arbejder med